

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

התנ"ך העולמי, בין עמוס חכם, יצחק שליו הרב אלשיך, מאבק שבסופו ניצח עמוס חכם. תחת הכותרת, עולם הרוממה והצבעים של הצניידת היפה נגול עולמה של גני קלי, הצניידת החירשת, שהצליחה להמחיש באמצעות תמונותיה את גווי עולמה.

גליון העולם הזה, שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת שער נרחבת על מדידת האסירים הערביים בבליאשטאט, תחת הכותרת, מרד בכלא, בלויזי תצלומים נדירים. כתוצאה ממדידת מאה ותישעים האסירים, נהרגו שני סוהרים ואחד נפצע. 67 אסירים הצליחו להימלט, 13 נהרגו וחמישה נפצעו. כתבה יוצאת דופן היתה רשימתו של ציון בן-אפרים, שליחת במחתרת, שתיארה כיצד החמיצה ישראל את הסיכוי הנדיר לסייע לקבוצת המהפכנים העיראקית, אשר חוללה את המהפכה בבגדאד, במהלכה הומתו המלך פייצל וראשה הממשלה נורי סעיד. עוד כתבה בעניין המהפכה העיראקית היתה: בגדאד למחרת המהפכה.

כתבת דיווח סיפרה לקראי, העולם הזה על המאבק על כתר-התן

עיריה נוסח ראשון-לציון ★ נחמן פרקש בפעולה ★ עשיר כאלתרמן, מוכשר כמגד

העולם הזה: 1088 תאריך: 6.8.1958

הצעיר החסון היה, עד למאסרו בפעם האחרונה, אחד הפושעים המבוקשים ביותר בתל-אביב. עשרות מעשי פשע, גניבה, התפרצויות ושוד מזויין נרשמו לחובתו במשך שנות פעילותו הקצרות בעולם התחתון התל-אביבי. תן לו, תן לו! נחמן פרקש נולד בתל-אביב, בן לנהג משאית ואם עובדת. נחמן בילה את מרבית שעות היום בין חבריו לשכונת הקווקוסים, בסביבות התחנה המרכזית בתל-אביב. אחרי שטיים בקושי את בית-הספר העממי, יצא פרקש לחייעבודה, כדי לעזור בפרנסת-הבית. הוא עבר ממוסך למוסך, למד פה ושם את מלאכת תיקון-המכוניות, והביא כמה לירות מדי חודש למי שפחתו הענייה.

איש לא התעניין לדעת מה עושה הנער בומנו הפנוי, אחרי שעות העבודה.

את מקומו בחברה תפס פרקש הצעיר רק אחרי שהצטרף באחד הימים לאגודת האיגרוף של הפועל תל-אביב. בתחרויות איגרוף רבות קהל היו הצופים הנלהבים צועקים: תן לו, תן לו! קדימה פרקשו! אך פרקש שאף להתקדם,

להשלמת החופשה שהיא תהיה זקוקה לה עתה יותר מכל.

פשעים

האסיר ברח שלושה ימים לפני הפריצה הגדולה בכלא

לא קשה לעשות עסקים ככספי הציבור. תנו לי מיליון ל"י, ואני אכנה בית, והוא יהיה יפה! מועצת עיריית תל-אביב מתקרמת לאט-לאט, אבל בהתמדה ובהצלחה. לקראת השוואת רמת דיוניה לזו של הכנסת, השבוע, בעת דיון במועצה על מינהל יש, קרא נציג המפלגה הפרוגרסיבית משה גולדשטיין לעברו של נציג מפ"ם יוסף ימבור: דברך היו הערב ריקים מתוכן! השיב ימבור: אתה חמור! גולדשטיין לא נסוג, וקבע מייד את דרגתו של ימבור: אתה אידיוט!

אחרי ששיעול קל תקף את זלמן שז"ר, עת עמד לומר את המילה "ציונות", בטקס שבו קיבל תואר ר"ד של כבוד, העיר ר"ד גדום גולדמן, נשיא ההסתדרות הציונית, לדויד בן-גוריון, שנכח אף הוא באותו מעמד. אתה רואח כשרואים אותך, מפתחים לומר את המילה "ציונות".

שאתה, עברו מכשירי-האלחוט בתחנות המיטרה בקדחתנות. המוקד הארצי בתל-אביב שידר הודעה רחופה: גמלט אסיר מבית-הכלא המרכזי ברמלה. שמו: נחמן פרקש. תיאורו: בן 28. גובה: 170 ס"מ. עיניים חומות; שערות חומות מסולסלות; אף רחב; גוון פנים שווף; מיבנה גוף חסון. התיאור אף התפרסם בעיתונות, והובא לידיעת הציבור, שהתבקש לעזור למיטרה בגילוי הבורח. התברר כי פרקש עבר בגינה שלידי בית הסוהר, דילג על הגדר הנמוכה, נמלט על נפשו בטרם השגיוו בו השוטרים. המיטרה פתחה בחיפושים. לא היתה זו הפעם הראשונה שמיטרת ישראל מחפשת בקדחתנות אחרי נחמן פרקש.

המפא"יית בעיריית ראשון-לציון, סברה ראש העירייה, תנה לוי, עסקנית הציונים הכללים ולשעבר קצינת אט"ס (חיל הנשים) בצבא הבריטי, כי הגיעה שעתה לנוח ולהינפש. בלב קל חתמה על מינויו של עסקן הציונים הכלליים, שמואל גוטמן, כראש-העירייה בפועל, ויצאה לנופש באיטליה שטופת-השמש.

היא לא התחשבה בעינו הוועמת של

אנשים

סידרת הקללות שהושמעה בשידור האחרון של התוכנית שלושה בסירה אחת עוררה את זעמם של כמה מאזינים. הקללה לסופרים שהושמעה באותה תוכנית מפי אמנון אחרי-נעמי (שתהיה עשיר כמו אלתרמן ומוכשר כמו אהרון מגר), נראתה בעיני הנהלת קול ישראל כביקורת ספרותית מגוממת. אחרי-נעמי הוכרז להתנצל לפני אלתרמן, מגר, ואילו נתן אלתרמן הקדיש לקללתו את הטור השביעי בדבר, והסכידי בו כי חוששהומו של נגמר כשעה שמדובר ברעצמו: יש מחלוקת: אי גבול בין מותר ואסור / בהומרוז אך שעה שבדיחונת אומללת / מגיעה כפרהסיה אל גבול האבסורד / תם ויכוח. וכך מביאה היא תועלת.

חבריהכנסת מטעם חרות חיים לנדאו:

שר-הפנים, ישראל ברייהודה, האוהב חוק וסדר הרבה יותר מכפי שהוא אוהב ראשי-עיריית ציונים-כלליים, והודיע שהמינוי פסול: אין ראשי-עירייה יכול למנות את ממלא-מקומו. הלה צריך להיבחר במועצת העירייה, כמו ראש העירייה עצמו. עיכוב זה הספיק להעלות מחשבה חדשה בלב חברה-עירייה-סגן ראשי-עירייה מטעם תנועת החרות, איתן בלקינר: מדוע לא אני? שאל את עצמו עמדות-תווך זה של הקואליציה הראשון-לציונית, ותבע את המינוי לעצמו. כך נשארה ראשון-לציון בלי ראשי-עירייה ועם עודף של מועמדים. שירת החופשה של תנה לוי כמאצע הופסקה. השבוע הוועקה חזרה לארץ, לישיבת הבחירה. משם תחזור הישר למטוס.

העם

אותיות של דם תפקידכם הוא לברוח מכאן, תפקידי הוא לדאוג שלא תברחו מכאן! (המפקח הבריטי גראנט, מפקד בית-הסוהר בעכו, לאסירי המחתרת העברית).

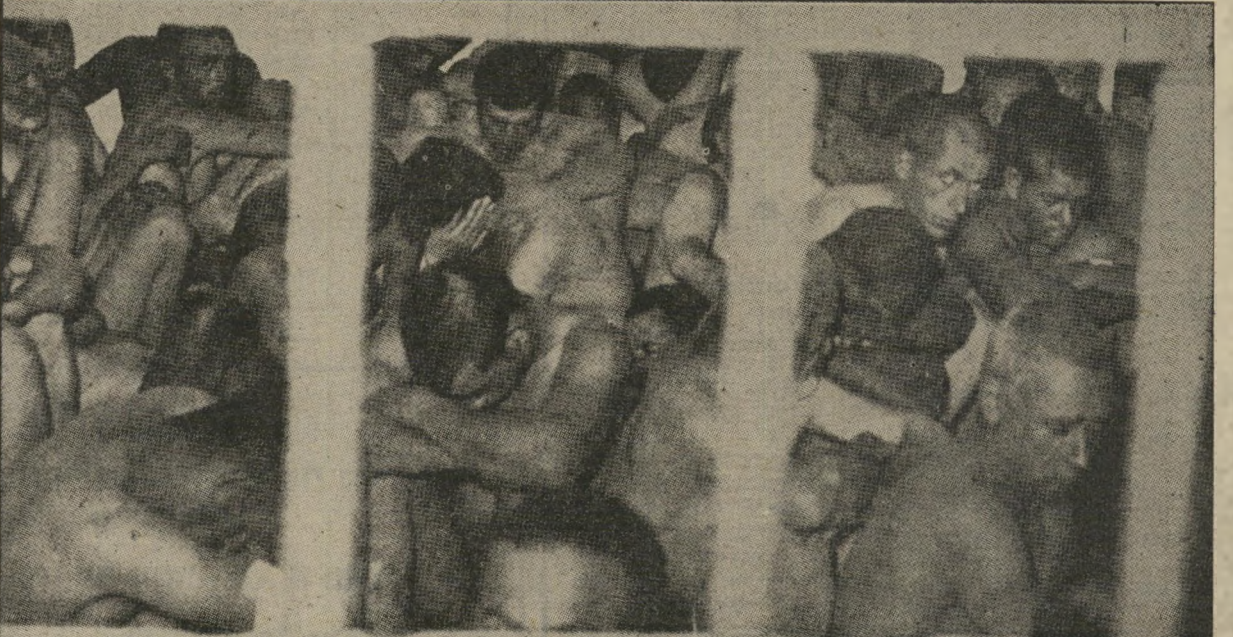
אלמלא כיסו גופותיהם של הסוהרים והאסירים ההרוגים את השטח מסביב לכלא שטאה, היתה המדינה כולה מתפקעת השבוע מצחוק. היה משורו היתולי כמיקום בית-הסוהר לפיראיון בטווח ידיית אבן מן הגבול, בסידורי הביטחון המגוחכים ובחוסר מיתקני-אזעקה כמקום. הביקורת הציבורית היתה כה ספונטאנית, אחידה ומובנת מאליה, שאפילו כראון מפא"י דבר החליט שאין טעם להתנגד לגל, ומוטב לעלות עליו בעוד מועד. הוא מיהר להטיח האשמות חמורות בפניו של שרה-מיטרה המפא"י, ככור שיטרית.

אולם היה זה מאוחר מדי לגבי רוכבי-גלים מדופלמים כמו עורכי דבר. מזה שנים השמיעו גורמים רבים את התביעה לביטול מישר-המיטרה, שהוקם לצורכי נוחיות קואליציונית, והמשבש את היעילות המינהלית. כשעת המערכה הגדולה, אותה ניהל העולם הזה לגילוי השחיתות בצמרת המיטרה, הוכח מה מוצדקת היתה תביעה זו לגבי מיטרת-ישראל, המשוחררת כיום למעשה מכל פיקוח דמוקרטי. השבוע הוכח באותיות של דם, שהתביעה היתה מוצדקת באותה מידה לגבי שירות בתי-הסוהר, שהפך למנגנון פקידותי נטולי-יעילות.

לפי הסיפור הישן, יהודי טוב קונה לו מיטריה אחרי שכבר חלה בדלקת-ריאות. המרידה הגדולה בכלא-שטאה הוכיחה, כי דלקת-הריאות של מיטרה-המיטרה כבר הגיעה לשלב אנוש.

עידית

חופשה ברומא אחרי שנה מאומצת כסילוק ההשפעה

העירומים והמתים אסירים עירומים בכלא שטאה, שנתרו בין כתליו אחרי הבריחה הגדולה, השבוע לפני 25 שנה. היתה זה המרד הגדול ביותר בבתי-הכלא בישראל, ובמהלכו הצליחו לברוח עשרות אסירים אל מעבר לגבול הירדני. 13 אסירים אחרים נהרגו, וחמישה נוספים נפצעו. תוך כדי ההתקוממות נהרגו גם שני סוהרים.

ג'ני קלי הצניידת החירשת ג'ני קלי מציגה את אחד מצוירות בתערוכת-יחיד בגלריה צ'מרנינסקי בת"א. ג'ני קלי העניקה להעולם הזה ראיון יוצא דופן, שפורסם השבוע לפני 25 שנה.

והאיגרוף והעבודה במוסך לא נתנו לו את אשר רצה יותר מכל: התקרמות כחיים. יחד עם חבריו ממישחקי הרחוב, שהפכו בחלקם דמויות ידועות בעולם התחתון, יצא פרקש לדרכו החדשה: הוא הצטרף לכנופייתו של הפורץ יצחק כהן, שנרצח אחר-כך בידי חברו לכנופיה, ישראל חרכוב.